

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I LEKKIEGO ORAZ KOMUNIKACJI

z dnia 12 lipca 1985 r.

**w sprawie krajowych norm ubytków naturalnych nawozów sztucznych w procesie składowania
i w transporcie samochodowym.**

Na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. Nr 44, poz. 301, z 1956 r. Nr 54, poz. 244 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115) oraz § 8 ust. 1 pkt 1 i § 9 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 27 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 sierp-

nia 1983 r. w sprawie zasad i trybu oraz organów właściwych do ustalania norm ubytków naturalnych (Monitor Polski Nr 30, poz. 161), w związku z zarządzeniem Ministra Gospodarki Materialowej z dnia 14 grudnia 1983 r. w sprawie zasad opracowywania i stosowania norm ubytków naturalnych oraz stałego doskonalenia metodyki

ustalania wysokości ubytków w gospodarce magazynowej i transporcie (Monitor Polski Nr 42, poz. 243), zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wprowadza się określone w załączniku nr 1 do zarządzenia krajowe normy ubytków naturalnych nawozów sztucznych w procesie składowania oraz w transporcie samochodowym.

2. Normy ubytków naturalnych nawozów sztucznych w procesie składowania określają ubytki powstałe podczas przechowywania oraz dokonywania niezbędnych czynności manipulacyjnych.

3. Normy ubytków naturalnych nawozów sztucznych

w transporcie samochodowym określają ubytki przy przewozie i związanym z nim załadunku, przeładunku i wyładunku.

§ 2. Sposób stosowania krajowych norm, o których mowa w § 1, określa instrukcja stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Chemicznego i Lekkiego:
w z. J. Sidorowicz
Minister Komunikacji: J. Kamiński

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministrów Przemysłu Chemicznego i Lekkiego oraz Komunikacji z dnia 12 lipca 1935 r. (poz. 186)

TABELA KRAJOWYCH NORM UBYTKÓW NATURALNYCH NAWOZÓW SZTUCZNYCH W PROCESIE SKŁADOWANIA I W TRANSPORCIE SAMOCHODOWYM

Lp.	Grupa i rodzaj nawozów	Rodzaj opakowania	Operacje wyładunkowe, przeładunkowe i transport samochodowy						Miejsce przechowywania i wydawania			
			wyładunek z wagonu lub przeładunek na środek transportu samochodowego (w % od ilości przyjętej do wyładunku-przeładunku)	przewóz transportem samochodowym (w % od ilości przyjętej do przewozu)			wyładunek ze środka transportu samochodowego do magazynu (w % od ilości przyjętej do wyładunku)	przenieszczenie z miejsca na miejsce, łącznie z przewozem przy inwentaryzacji nawozów kopcowanych (w % od ilości przemieszczonej)	w budynku magazynowym		w kopcach i pod wiatą	
				przy odległości w km					przechowywanie (w % od przeciętnego zapasu) ¹⁾	wydawanie (w % od ilości wydanej)	przechowywanie (w % od przeciętnego zapasu) ²⁾	wydawanie (w % od ilości wydanej)
				do 1	1—10	ponad 10						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Nawozy azotowe, fosforowe i wieloskładnikowe	papierowe	—	—	—	—	—	—	—	0,15 ³⁾	—	—
		polietylenowe	—	—	—	—	—	—	—	—	0,10 ³⁾	0,15 ³⁾
2	Nawozy fosforowe: pyliste granulowane	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	0,20	0,20	0,25	0,40	0,40
		łuzem	0,10	0,50	0,60	0,80	0,10	0,10	0,15	0,20	0,20	0,35
3	Nawozy wieloskładnikowe	łuzem	0,10	0,50	0,60	0,80	0,10	0,10	0,10	0,20	0,20	0,35
4	Nawozy potasowe	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	0,20	0,20	0,30	0,40	0,50
5	Nawozy potasowo-magnezowe i magnezowe	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	—	0,20	0,30	—	—
6	Siatrzak	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	—	0,20	0,40	—	—
7	Siatrzak amonowy	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	0,20	0,20	0,30	2,40 ³⁾	0,60 ³⁾
8	Mocznik	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	—	0,20	0,30	—	—
9	Mieszanki ogrodnicze	łuzem	0,20	0,50	0,60	0,80	0,20	—	0,20	0,30	—	—
10	Nawozy ciekłe	zbiorniki	0,20	—	—	—	—	—	0,20	0,30	—	—
11	Woda amoniakalna — okres letni ⁴⁾ — okres zimowy ⁴⁾	zbiorniki	0,20	—	—	—	—	—	0,40	0,30	—	—
		zbiorniki	0,10	—	—	—	—	—	0,40	0,20	—	—
12	Wapno nawozowe	łuzem	0,40	1,10	1,30	1,50	0,40	0,40	1,00	0,80	1,20	1,50

1) Za okres letni przyjmuje się okres od 1 kwietnia do 31 października; za okres zimowy przyjmuje się okres od 1 listopada do 31 marca.
 2) Norma może być stosowana po dopuszczeniu siarczanu amonowego do przechowywania łuzem poza budynkiem magazynowym.
 3) Normy przewiduje się na pokrycie braków masy deklarowanej w opakowaniach fabrycznych i niektórych strat powstałych na skutek uszkodzenia opakowań, jeśli nie zostały one ustalone odrębnie i odpisane na podstawie komisyjnie sporządzonego protokołu.
 4) Normy dotyczą okresu rocznego.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministrów Przemysłu Chemicznego i Lekkiego oraz Komunikacji z dnia 12 lipca 1985 r. (poz. 186)

INSTRUKCJA

W SPRAWIE STOSOWANIA KRAJOWYCH NORM UBYTKÓW NATURALNYCH NAWOZÓW SZTUCZNYCH

I. Przepisy ogólne.

1. Normy ubytków naturalnych nawozów sztucznych określone w tabeli (załączniku nr 1) mają zastosowanie do rozliczania strat ilościowych nawozów, powstałych w procesach składowania i w transporcie samochodowym wskutek zachodzących procesów fizycznych (pylenie, parowanie, rozpuszczanie) oraz w związku z wykonywaniem czynności manipulacyjnych.

2. Norm ubytków naturalnych nie stosuje się do rozliczania strat ilościowych spowodowanych:

- 1) zepsuciem lub zniszczeniem w wyniku niewłaściwego opakowania, przechowywania lub braku dbałości,
- 2) przyczynami losowymi, nieszczęśliwymi wypadkami i kradzieżami,
- 3) nieprzebraniem wymagań i postanowień określonych we właściwych Polskich Normach (PN), normach branżowych (BN) i normach zakładowych (ZN).

3. Niedozwolone jest:

- 1) odpisywanie z góry ubytków naturalnych bez uprzedniego udokumentowanego ich stwierdzenia,
- 2) odpisywanie ubytków naturalnych w wysokości przekraczającej ubytki rzeczywiście stwierdzone.

II. Przepisy szczegółowe.

Ubytki naturalne w granicach norm oblicza się:

- 1) w odniesieniu do transportu — od ilości (masy) nawozów przyjętej do wyladunku z wagonu, przewozu i wyladunku ze środka transportu samochodowego do magazynu; wielkość ubytku jest sumą ubytków obliczonych dla kolejnych operacji,
- 2) przy przemieszczaniu z miejsca na miejsce z ważeniem podczas inwentaryzacji — od ilości przemieszczonej,
- 3) w odniesieniu do przechowywania — od przeciętnego zapasu w okresie pomiędzy inwentaryzacjami, z uwzględnieniem miejsca i czasu przechowywania,
- 4) w odniesieniu do wydawania — od ilości wydanych z magazynu w okresie objętym inwentaryzacją, tj. od ilości sprzedanych, fizycznie przemieszczonych do punktów sprzedaży komisowej i agencyjnej oraz wydanych w ramach przerzutów; do obrotu magazynowego nie zalicza się ilości nawozów wydanych na bywcom wprost z wagonów.

III. Zasady obliczania ubytków naturalnych.

1. Wysokość ubytku naturalnego w granicach normy, powstałego podczas:

- 1) wyladunku z wagonu lub przeładunku na środek transportu samochodowego,
 - 2) przewozu transportem samochodowym,
 - 3) wyladunku ze środka transportu samochodowego do magazynu,
 - 4) przemieszczania z miejsca na miejsce podczas inwentaryzacji,
 - 5) wydawania z magazynu.
- oblicza się według wzoru:

$$U_w = \frac{W \times N}{100} \quad (1)$$

gdzie: U_w — ubytek naturalny w granicach normy w kg,

W — masa nawozu w kg (ilość przyjęta do wyladunku, przeładunku, przewozu, przemieszczana lub wydana),

N — obowiązująca norma ubytku naturalnego, w procentach, odczytana z odpowiedniej kolumny tabeli.

Przy stosowaniu norm ubytków naturalnych nawozów sztucznych uwzględnia się różne ich warunki odbioru od kolei, a mianowicie:

- a) gdy odbioru nawozów dokonuje się po zważeniu na wadze wagonowej — przy rozliczaniu ilości nawozów przekazywanych przez kolej stosuje się tylko normę ustaloną dla transportu kolejowego, a następnie przy rozliczaniu ilości przewożonych transportem samochodowym — normę dla przeładunku z wagonów na środki transportu samochodowego oraz normę dla transportu samochodowego,
- b) gdy odbiór nawozów od kolei następuje po zważeniu na wadze samochodowej przy stacji kolejowej — przy rozliczaniu ilości nawozów otrzymywanych od kolei stosuje się zarówno normę dla transportu kolejowego, jak i dla przeładunku z wagonów, a następnie przy rozliczaniu ilości przewożonych transportem samochodowym — tylko normę ustaloną dla tej fazy transportu,
- c) gdy z powodu braku obydwu wymienionych wag (lit. a i b) nawozy waży się w magazynie odbiorcy i w ten sposób określa ich wagę odbioru od kolei — przy rozliczaniu dostawy stosuje się normy ubytków naturalnych ustalone dla transportu kolejowego, przeładunku z wagonu i transportu samochodowego.

Podane wyżej zasady stosuje się przy wykorzystaniu wzoru (1).

2. Wysokość ubytku naturalnego w granicach normy, powstałego podczas przechowywania, oblicza się według wzoru:

$$U_m = \frac{Z \times N}{100} \times Y \quad (2)$$

gdzie: U_m — ubytek naturalny w granicach normy w kg,

Z — przeciętny zapas magazynowy za okres objęty inwentaryzacją w kg, wyliczony według wzoru:

$$Z = \frac{Z_1 + Z_2 + Z_3 + \dots + Z_n}{M} \quad (3)$$

gdzie: Z_1, Z_2, \dots — zapas na koniec kolejnych miesięcy okresu obrachunkowego,

M — liczba pełnych miesięcy w okresie międzyinwentaryzacyjnym,

N — obowiązująca norma ubytku naturalnego w procentach według tabeli (kol. 10 i 12),

Y — stosunek okresu objętego inwentaryzacją w miesiącach do okresu rocznego (12 miesięcy), dla którego ustalono normę ubytku.

Przykład:

Dane:

typ nawozu: superfosfat pylisty,

okres obrotowy: od 10 lutego do 8 września,
tj. 7 miesięcy,w okresie obrotowym z magazynu wydano
105.700 kg,

przeciętny zapas magazynowy (wzór 3):

miesiąc	zapas na koniec miesiąca w kg
luty	90.750
marzec	68.300
kwiecień	0
maj	31.100
czerwiec	14.650
lipiec	12.150
sierpień	45.050
	252.000

$$Z = \frac{252.000}{7} = 36.000 \text{ kg}$$

— wysokość dopuszczalnego ubytku naturalnego
powstałego podczas składowania: (wzór 2)

$$U_m = \frac{Z \times N}{100} \times Y = \frac{36.000 \times 0,20}{100} \times \frac{7}{12} = 42 \text{ kg}$$

— wysokość dopuszczalnego ubytku naturalnego
powstałego podczas wydawania z magazynu:
(wzór 1)

$$U_w = \frac{W \times N}{100} = \frac{105.700 \times 0,25}{100} = 264 \text{ kg}$$

— łączna wysokość dopuszczalnego ubytku natu-
ralnego superfosfatu pylistego w magazynie
wynosi:

$$U_s = U_m + U_w = 42 \text{ kg} + 264 \text{ kg} = 306 \text{ kg}.$$